

C-149/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. február 22.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Okresný súd Bratislava V (Szlovákia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. február 21.

Terhelt:

R. B.

Az alapeljárás tárgya

A büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jog – A 2012/13/EU irányelv értelmezése – A 4. cikk és a 8. cikk (2) bekezdése – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának értelmezése – 6., 47., 48. és 49. cikk – A terhelt joga az ügy anyagaiba való betekintéshez – A teljes írásbeli tájékoztatás elmaradása – A tájékoztatás elmulasztásával szembeni jogorvoslat kizártsága – Különösen súlyos bűncselekmény miatti vád – A 2004/757/IB tanácsi kerethatározat értelmezése – A büntető törvénykönyv olyan rendelkezésének az uniós joggal való összeegyeztethetősége, amely rendelkezés nem teszi lehetővé, hogy a bíróság húsz évnél rövidebb tartamú szabadságvesztés büntetést szabjon ki

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Összeegyeztethető-e a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2012/13/EU irányelv) 4. cikkével és 8. cikkének (2) bekezdésével, a szabadsághoz és biztonsághoz való, az Európai Unió

- Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 6. cikke szerinti joggal, a védelemhez való, a Charta 48. cikkének (2) bekezdése szerinti joggal, valamint a tisztességes eljáráshoz való, a Charta 47. cikke szerinti joggal az a körülmény, hogy a nemzeti hatóságok a fogva tartás ideje alatt nem (vagy nem hiánytalanul) tájékoztatják írásban a terheltet a 2012/13/EU irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti összes információról (különösen az ügy anyagaiba való betekintés jogáról), és a tájékoztatás elmulasztásával szemben a 2012/13/EU irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti jogorvoslatot sem teszik lehetővé? Az előző kérdésre adandó nemleges válasz esetén érinti-e az uniós jog szóban forgó megsértése a büntetőeljárás bármely szakaszában a letartóztatás elhúzódásán túl a személyi szabadság elvonásának jogszerűségét, ha a terhelt letartóztatását rendelték el?
- 2) Összeegyeztethető-e a tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló, 2004. október 25-i 2004/757/IB tanácsi kerethatározat 4. cikkével, a lojális együttműködésnek az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdése és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke szerinti elvével, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 82. és 83. cikkével, a tisztességes eljáráshoz való, a Charta 47. cikke szerinti joggal, a büntetések arányosságának a Charta 49. cikke (3) bekezdésében rögzített elvével, valamint az uniós jog arányosságának, egységes alkalmazásának, tényleges érvényesülésének és elsőbbségének elvével a szlovák büntető törvénykönyv 172. cikkének (4) bekezdéséhez hasonló, a tiltott kábítószer-kereskedelmet büntető nemzeti rendelkezés, amely nem teszi lehetővé, hogy a bíróság húsz évnél rövidebb időtartamú szabadságvesztés büntetést szabjon ki, és a büntetés egyéniesítése elvének figyelembevételére sem ad lehetőséget? Az előző kérdésre adandó válasz szempontjából van-e jelentősége annak a körülménynek, hogy a tiltott kábítószer-kereskedelmet nem az uniós jog értelmében vett bünszervezetben követték el?

A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás indokai

A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzata 107. cikke rendelkezéseinek megfelelően kéri a Bíróságot, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet sürgősségi eljárásban bírálja el, mivel olyan büntetőeljárásról van szó, amely az ítélethozatalt közvetlenül megelőző szakaszban tart, és amelynek során [személyi szabadságot] korlátozó kényszerintézkedést alkalmaztak, R. B. jelenleg is letartóztatásban van, és fogva tartásának fenntartása a Bíróság által adandó választól függ. Az eljáró bíróság a 2008. augusztus 12-i Santesteban Goicoechea ítéletre (C-296/08 PPU, EU:C:2008:457), a 2008. december 1-jei Leymann és Pustovarov ítéletre (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669), a 2009. november 30-i Kadzoev ítéletre (C-357/09 PPU, EU:C:2009:741), a 2011. április 28-i Hassen El Dridi ítéletre (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268;) és a 2016. október 27-i Milev ítéletre (C-439/16 PPU, EU:C:2016:818) hivatkozik. A kérdést

előterjesztő bíróság felhívja továbbá a figyelmet a C-105/10. PPU. sz., Gataev és Gataeva ügyre, amelyet sürgősségi eljárásban bíráltak el.

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unióról szóló szerződés: a 4. cikk (3) bekezdése

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ): 82. cikk és a 83. cikk (1) bekezdése

Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta): 6. cikk, 47. cikk, a 48. cikk (2) bekezdése, a 49. cikk (3) bekezdése és 51. cikk

A 2012/13 irányelv: (9)–(11) preambulumbekkezdés, a 3. cikk (1) bekezdésének c) pontja, 4. cikk és a 8. cikk (2) bekezdése

A 2009/315/IB tanácsi kerethatározat: (5) preambulumbekkezdés és 4. cikk

Az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló irányelv-javaslat (COM(2012) 193 végleges – 2012/0193 [COD]), az indokolás 1.1. pontjának (4) bekezdése

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon (a 300/2005. sz. törvény, a többször módosított büntető törvénykönyv; a továbbiakban: büntető törvénykönyv)

§ 39 – A büntetés kivételes csökkentése

(1) Amennyiben az eljáró bíróság az ügy és az elkövető helyzetének körülményeire figyelemmel úgy értékeli, hogy a jelen törvény által előírt büntető jogkövetkezmények alkalmazása az elkövetőre nézve aránytalanul súlyos, [...] a kiszabható legenyhébb büntetésnél enyhébb büntetést is kiszabhat [...] [a kérdést előterjesztő bíróság szerint például olyan esetekről van szó, amikor az elkövetőtől függ a nagycsalád, gyógyíthatatlan vagy súlyos betegség áll fenn, a legalább 8 éve tartó büntetőeljárás nem a vádlottnak felróható okból rendkívüli mértékben elhúzódott stb.]

(2) Az eljáró bíróság a jelen törvény alapján kiszabható legenyhébb büntetésnél enyhébb büntetést akkor is kiszabhat,

a) ha bűncselekmény előkészülete vagy kísérlete miatt ítélte el az elkövetőt [...]

b) ha olyan elkövetőt ítél el, aki jelentős mértékben hozzájárult egy bűnszervezet vagy terrorista csoport által elkövetett bűncselekmény felderítéséhez, vagy aki segítséget nyújtott e bűncselekmény megelőzéséhez [...]

c) ha olyan elkövetőt ítél el, aki csökkent ítélő- és akaratí képeesség állapotában követte el a bűncselekményt, és [...] kényszergyógykezelés egyidejű elrendelésével [az eljáró bíróság kiszabhat] rövidebb időtartamú büntetést is [...]

d) ha a bűnösség elismerésére és a büntetés elfogadására vonatkozó egyezség megkötésére irányuló eljárásban ítéli el az elkövetőt,

e) ha olyan elkövetőt ítél el, aki különösen jelentős mértékben vett részt a korrupciós bűncselekmények, [...] a bűnözői [vagy] terrorista csoport létrehozása, szervezése és támogatása [bűncselekményének] megállapításában [vagy az e bűncselekmények elkövetőinek azonosításában vagy elítélésében].

(3) A jelen törvény alapján kiszabható legenyhébb büntetésnél enyhébb büntetés kiszabásakor a bíróság ugyanakkor nem szabhat ki

[...]

b) nyolc év szabadságvesztésnél rövidebb időtartamú szabadságvesztés büntetést, ha [...] a kiszabható legenyhébb büntetési tétel legalább tizenöt év szabadságvesztés

[...]

(4) A bűnösség elismerésére és a büntetés elfogadására vonatkozó egyezsége irányuló eljárásban a bíróság kiszabhat a kiszabható legenyhébb büntetés egyharmadával enyhébb szabadságvesztés büntetést is.

§ 172 Kábítószer, pszichotróp anyag, mérge vagy prekúrzor jogellenes előállítása, birtoklása és a velük való kereskedelem

(1) Aki kábítószer, pszichotróp anyagot, mérget vagy prekúrzort jogtalanul

a) előállít,

b) importál, exportál, szállít vagy szállítat,

c) vesz, elad, cserél, megszerez, vagy

d) bármilyen időszakra birtokol, vagy az említett tevékenységeket segíti, háromtól tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[...]

(4) Húsz évtől huszonöt évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő az (1) bekezdés szerinti bűncselekmény elkövetője,

[...]

c) ha a bűncselekményt jelentős mennyiségre követi el [az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint R. B. jelentős mennyiségre követte el a bűncselekményt].

A többször módosított Zákonn č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok (a 301/2005. sz. törvény, a büntetőeljárásról szóló törvény; a továbbiakban: büntetőeljárásról szóló törvénykönyv)

A § 34 (6) bekezdése: A büntetőügyben eljáró igazságügyi hatóság köteles haladéktalanul a fogva tartott vagy letartóztatott terhelt rendelkezésére bocsátani a jogokról szóló írásbeli tájékoztatót; ezt jegyzőkönyvben rögzíteni kell. A terhelt szabadságelvonásának ideje alatt jogosult az említett tájékoztatót a birtokában tartani.

A § 69 (1) bekezdése: „A terhelt, a védő, a bűncselekmény sértettje, az egyéb érdekelt, [...] továbbá a bírósági eljárás alatt az ügyész [...] jogosult betekinteni a nyomozási iratokba, azokról kivonatot készíteni, észrevételeket tenni, valamint saját költségére az iratokról vagy azok részeiről másolatot készíteni;

A § 85 (1) bekezdése: A rendőrség akkor tartóztathatja le a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyt, ha a személyi szabadság elvonásával járó kényszerintézkedések alkalmazásának [...] valamely feltétele fennáll, vagy ha [...] gyanúsítottról van szó, akkor is, ha vele szemben vádemelésre még nem került sor. A letartóztatáshoz az ügyészség előzetes engedélye szükséges. Az említett engedély hiányában letartóztatásra csak akkor kerülhet sor, ha azt sürgős szükség indokolja és az előzetes engedély beszerzésére nincs lehetőség, különösen mert az érintett személyt bűncselekmény elkövetésén tetten érték, vagy szökésben van.

A § 85 (2) bekezdése: Bárki korlátozhatja a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy személyi szabadságát, valamint az olyan személy személyi szabadságát, aki közvetlenül azt megelőzően követett el bűncselekményt, feltéve hogy ez személyazonosságának megállapításához, szökésének megakadályozásához, bizonyítékok gyűjtéséhez vagy további bűncselekmények megelőzéséhez szükséges; az elfogott személyt azonban haladéktalanul át kell adni a rendvédelmi szerveknek, a katonai rendőrségnek vagy a vámhatóságnak.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 2017. július 24-én a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 85. cikkének (1) bekezdésével összhangban a szlovák rendőrség rendőrei az ügyész engedélyével letartóztatták R. B.-t.
- 2 R. B.-t két bűncselekmény anyagi halmazatban való elkövetésével vádolták: i. a szlovák büntetőtörvénykönyv § 172 (1) bekezdésének c) és d) pontja, valamint (4) bekezdésének c) pontja szerinti, a kábítószer, pszichotróp anyag, mérge vagy prekursor jogellenes előállítása, birtoklása és a velük való kereskedelem

bűncselekmény elkövetésével, mivel megszerzett és birtokolt körülbelül 2 kg kokaint, 4,5 g marihuánát és 3 MDMA (metiléndioxi-N-metil-amfetamin [extasy]) tablettát; ii. a büntetőtörvénykönyv § 294 (2) bekezdése szerinti, jogellenes fegyverviselés és kereskedelem bűncselekménynek a büntetőtörvénykönyv § 294 (1) bekezdése szerinti, jogellenes fegyverviselés és kereskedelem bűncselekménnyel alaki halmazatban való elkövetésével, mivel engedély nélkül tartott magánál egy Maverick 88-as sörétes puskát és 50 lövedéket.

- 3 R. B.-t még nem ítélték el jogerősen, és nem vádolják azzal, hogy bűnszervezet, bűnszövetség vagy terrorszervezet tagja. A nyomozási bíró a 2017. július 27-i végzésében elrendelte R. B. letartóztatását; a letartóztatás jelenleg is folyamatban van.

Az alapeljárás feleinek főbb érvei

- 4 A védő véleménye szerint az R. B. részére a letartóztatás során átadott írásbeli tájékoztató nem tartalmazta a 2012/13/EU irányelv 4. cikke szerinti összes információt, például nem adott tájékoztatást a fogva tartás teljes tartamára kiterjedő, a terheltnek az ügy anyagaiba való betekintési jogáról. A védő azt is kifogásolta, hogy nem adtak tájékoztatást a tájékoztató elmulasztásával szembeni jogorvoslati jogáról. R. B. nem nyilatkozott a tényállást illetően; ő a büntetés aránytalanságát kifogásolja az uniós jog fényében. R. B. emellett a 2012/13 irányelv közvetlen hatályára hivatkozik, amely irányelvet a Szlovák Köztársaság helytelenül ültette át.
- 5 Az ügyész arra utal, hogy a bűncselekmények halmazatára figyelemmel a nemzeti jog értelmében a kiszabható büntetési tétel felső, vagyis huszonöt évig terjedő sávjában kell kiszabni a büntetést. A bűnösségre és a büntetésre vonatkozó egyezség esetén az ügyész a húsz év szabadságvesztés vagyonekobzással és biztonsági intézkedéssel együtt való kiszabását javasolja.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid összefoglalása

Az előzetes döntéshozatalra utalás elfogadhatóságáról

- 6 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint kétségtelen, hogy a jelen ügyben alkalmazandó az uniós jog és a Charta, így utal Kokott főtanácsnok Puškár ügyre vonatkozó indítványára (C-73/16, EU:C:2017:253, 29., 30. és 50. pont) és C ügyre vonatkozó indítványára (C-122/15, EU:C:2016:65, 62. pont). A kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik a Charta 51. cikkére és a 2014. március 6-i Siragusa ítélet (C-206/13, EU:C:2014:126) 25. pontjára, valamint a K-val szembeni büntetőeljárásban a Protodikeio Rethymnis (Görögország) által 2016. augusztus 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelemre (C-475/16) is.

Az első kérdésről

- 7 A gyanúsított letartóztatott személy a nemzeti jog értelmében nem jogosult az ügy anyagaiba való betekintésre, és e jog a védőt sem illeti meg. Az első kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a terheltnek a 2012/13 irányelv 4. cikke alapján átadandó, teljes és pontos információk közlésének elmulasztása érinti-e magának a fogva tartásnak és a letartóztatás elhúzódásának a jogszerűségét. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az irányelv be nem tartása nem teheti jogellenessé a fogva tartást vagy a letartóztatást. Sem a hiányos tájékoztatás, sem a 2012/13 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének be nem tartása nem lehet a letartóztatás vagy a fogva tartás jogellenességének indoka. Emellett az, hogy különösen súlyos bűncselekményről van szó, a fogva tartás alapvető eleme.
- 8 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a 2012/13 irányelv nem ruházható fel közvetlen hatállyal. Noha a gyanúsított nem jogosult betekinteni az ügy irataiba a nemzeti jog értelmében, a jelen ügyben később vádat emeltek R. B. ellen, vádlottként pedig már jogosult volt e betekintésre, és erről tájékoztatták őt.

A második kérdésről

- 9 A második kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság annak tisztázását kéri a Bíróságtól, hogy összeegyeztethetőek-e a nemzeti szabályozásban előírt büntetések a Charta 49. cikkének az arányos büntetésekhez való jogot rögzítő (3) bekezdésével. A kérdést előterjesztő bíróság kérdése annak tisztázására is irányul, hogy a büntetés ilyen meghatározása megfelel-e a 2004/757/IB tanácsi kerethatározatnak.
- 10 A kábítószeres bűncselekményeknek az EUMSZ 83. cikkben közvetlenül előírt harmonizációja és az említett bűnözési jelenséggel szembeni küzdelem több államra kiterjedő vonatkozású és az Európai Unió közös célkitűzései közé tartozik. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy különbség áll fenn a tagállami szintű büntető jogkövetkezmények között, ami véleménye szerint egyrészt a bűnözés másik tagállam területére való áthelyeződésével járhat, másrészt pedig veszélyeztetheti a bűnözés megelőzésére és az elkövetők társadalomba való visszailleszkedésére irányuló egységes megközelítést.
- 11 A kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik az ilyen határozatok elismerésével kapcsolatos nehézségekre és a büntetések egyéniesítésének elvére. Úgy véli, hogy a büntetések egyéniesítésének egyetlen jogszerű lehetősége a büntetés kivételes csökkentése a büntetőtörvénykönyv § 39-ának (1), (2) és (3) bekezdése alapján, amellyel csökkentik a kiszabható legenyhébb büntetési tételt. Más esetekben a büntetés kivételes csökkentése nem lehetséges.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a nemzeti jogi rendelkezések alapján általa kiszabandó büntetés aránytalanul súlyos. Vitatja a büntetés legenyhébb tételét. A kérdést előterjesztő bíróság utal arra, hogy a büntetés egyéniesítése

keretében nem veheti figyelembe a bűncselekmény elkövetőjének rehabilitációját és társadalomba való visszailleszkedését megalapozó körülményeket, például azt, hogy a terhelt nem büntetett előéletű, és hogy a büntetésnek a lehető legkisebb mértékben kell sújtania a terhelt feleségét és kiskorú gyermekét.

- 13 A kérdést előterjesztő bíróság komoly kétségeit fejezi ki afelől, hogy az ilyen büntetőpolitika ténylegesen hozzájárul-e az elkövető rehabilitációjához és társadalomba való visszailleszkedéséhez hasonló uniós célkitűzések eléréséhez, így az ilyen típusú bűncselekmények megelőzéséhez is. Más szóval, hogy e politika teljesíti-e a kábítószerekkel összefüggő bűnözéssel szembeni küzdelem követelményeit, vagy hogy az ilyen bűncselekmények megelőzése és visszaszorítása, valamint az elkövető társadalomba való visszailleszkedése nem csak más uniós tagállamokba helyeződik-e át.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság utal Bot főtanácsnok Beškov ügyre vonatkozó indítványára (C-171/16, EU:C:2017:386, 30–37. pont és 46–51. pont), amelyben megjelöli, hogy az aránytalan büntetés nem társadalmi visszailleszkedéshez, hanem lázadáshoz és bűnisméltlenséghez vezet. A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli az Ausztria által a C-510/2017. sz. ügyben tett észrevételeket is, amelyek szerint a Charta 49. cikkének (3) bekezdésével ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely az ügyben tizenöt és húsz év között kiszabható szabadságvesztés büntetést ír elő, és kizárólag jól meghatározott, kivételes körülmények esetén teszi lehetővé az alsó határ csökkentését.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság utal az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló irányelvre irányuló javaslat (COM(2012) 193 végleges – 2012/0193 [COD]) indokolásának 1.1. pontjára is, amely szerint a kiszabható büntetések közötti eltérések kedvezőtlenül befolyásolják az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére irányuló szakpolitikák eredményességét. Álláspontja szerint az irányelvre irányuló javaslat éppen a büntetések harmonizációját szorgalmazza, és felhívja a figyelmet a büntetőjogi jogkövetkezmények közötti eltérésekre. Noha az említett összefüggésben a pénzügyi csalással szembeni küzdelemről van szó, ennek a küzdelemnek ugyanaz a jogalapja, mint a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemnek, vagyis az EUMSZ 83. cikk (1) bekezdése.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki a tekintetben, hogy az így megállapított alsó határ összeegyeztethető-e a 2004/757/IB kerethatározat 4. cikkével, különös tekintettel a kerethatározat (5) preambulumbekkezdésére, amely szerint a büntetéseknek hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük, és a büntetések szintjének meghatározásakor figyelembe kell venni az olyan tényeket, mint az értékesített kábítószer mennyisége és típusa, illetve, hogy a bűncselekményt valamely bűnszervezet keretein belül követték-e el.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság utal továbbá a 2016. május 4-i Pillbox 38 ítélet (C-477/14, EU:C:2016:324) 48. pontjára, és kiemeli, hogy a nemzeti szabályozás

nem lehet ellentétes az arányosság elvével, amely elv előírja, hogy az intézkedésnek szükségesnek, alkalmasnak és a kitűzött céllal arányosnak kell lennie. Utal továbbá Kokott főtanácsnok Puškár ügyre vonatkozó indítványának (C-73/16, EU:C:2017:253) 50. pontjára, amely szerint az arányosság elve a tényleges érvényesülés elvének részét képezi, és az a rendkívüli nehézség korlátjában fejeződik ki.

- 18 A kérdést előterjesztő bíróság ezt követően utal a 2014. május 8-i H. N. ítélet (C-604/12, EU:C:2014:302) 41. pontjára, és jelzi, hogy – a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján – alkalmazandó uniós rendelkezések hiányában a belső jogrendnek kell szabályoznia az egyéneket az uniós jog alapján megillető jogok védelmét biztosító eszközök eljárási feltételeit.
- 19 Végezetül a kérdést előterjesztő bíróság az 1995. december 14-i Peterbroeck ítélet (C-312/93, EU:C:1995:437) 14. pontjára, a 2003. április 10-i Steffensen ítélet (C-276/01, EU:C:2003:228) 66. pontjára, valamint a 2016. október 20-i Danqua ítéletre (C-429/15, EU:C:2016:789) 42. pontjára utal, amelyek alapján rámutat, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata alapján minden olyan esetet, amelyben az a kérdés merül fel, hogy egy nemzeti rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e az uniós jogok gyakorlását, a rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helyére, az eljárásnak a különböző nemzeti bíróságok előtti lefolytatására és sajátosságaira figyelemmel kell vizsgálni; ebből a szempontból figyelembe kell venni különösen a nemzeti jogrend alapvető elveit, többek között a védelemhez való jogot, a jogbiztonság elvét és az eljárás szabályos lefolytatásának elvét.